

3. Котик Т. М. Методологічні засади періодизації становлення і розвитку педагогічних наук та досліджуваних проблем і явищ. *Освітні обрії*. 2020. Т. 50. № 1. С. 13-17.
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.google.ru/search?newwindow=1&client=opera&ei=PnsQX>.
5. Сабол Д.М. Розвиток емоційного інтелекту школярів засобами мистецтва. *Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: матер. Чотирнадцятої Міжнар. наук.-творчої дист. конф.*, 23.10.2020 р. Київ: НАКККіМ, 2020. С. 56-58. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37101/1/D_Sabol_KSDtPOvUNUSh_IPO.pdf.
6. Олійник Н. А., Франчук Н. Л. Оцінка психоемоціонального стану і тривожності першокурсників. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». 2024. № 1(35). С. 616-625.
7. Пахальчук Н. Мистецький тренінг у системі фахової підготовки вчителя початкових класів. *Мистецтво та освіта*. 2008. № 1. С. 18-24.
8. Хіля А. Використання елементів арт-терапії у роботі вчителя початкової школи та вихователя закладу дошкільної освіти (теоретичний аспект). *Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VII школа методичного досвіду)*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 21-22 листопада 2018 року. Вінниця: ФОП Корзун Д., 2018.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Оксана Волошен, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Л. В. Старовойт, кандидатка педагогічних наук, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE DEVELOPMENT OF CREATIVE ACTIVITY OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF ARTISTIC ACTIVITY

Oksana Voloshen, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті розкриваються методичні основи розвитку творчої активності молодших школярів у процесі художньої діяльності. Автор розглядає умови розвитку творчої активності молодших школярів у процесі художньої діяльності.*

***Ключові слова:** творча активність, художня діяльність, творчість.*

***Abstract.** The article reveals the methodological foundations of the development of creative activity of younger schoolchildren in the process of artistic activity. The author considers the conditions for the development of creative activity of younger schoolchildren in the process of artistic activity.*

***Key words:** creative activity, artistic activity, creativity.*

Розвиток креативності та формування творчої особистості – складні та суперечливі процеси. Як показують теоретичні та експериментальні дослідження, розвиток креативності потребує комплексних заходів і специфічних умов. Це визнання безумовної цінності особистості. Необхідно зрозуміти, що ця особистість, у всіх її проявах, має цінність сама по собі. Звичайно, таке ставлення стає відвертим тоді, коли ми відчуваємо її потенціал і знаємо її в усіх її аспектах. Важливо, щоб дитина відчувала свою захищеність, щоб поступово зрозуміла, що може бути сама собою. Могла спробувати поводитися нестандартно, пропонувати нові підходи до різних ситуацій.

Включення дітей у різні види діяльності, що дозволяє робити свій вибір, давати оцінки; виявити, розвивати організаторські та творчі здібності забезпечує вільний обмін думками, дозволяє висловлювати судження, ставлення до позиції інших, робити висновки [1]. Слід пам'ятати, що вчитель не повинен нав'язувати думок, вони формуються у вільній дискусії, шляхом доведення (чи заперечення) того, чи іншого підходу (підходів) до розв'язання поставленого педагогічного завдання.

Важливою умовою розвитку творчої активності молодших школярів у процесі художньої діяльності є організація діяльності молодших школярів на вищому рівні складності, де під час виконання проблемних, пошукових завдань переважає виконання творчих робіт [2]. Це сприятиме формуванню здатності передбачати, висловлювати свої думки, ідеї та захищати їх.

У процесі художньої діяльності слід забезпечувати систематичне створення ситуацій вибору, можливості здійснювати свій вибір. Ця умова знаходить своє місце у досвіді педагогів-новаторів, співробітництва. Одна з ведучих ідей педагогіки полягає в тому, що необхідно завжди надавати дитині можливість діяти відповідно до її сил і допомагати їй тільки там, де в неї не вистачає сил, поступово послаблюючи допомогу з віком дитини [6]. Таким чином, у межах освітнього процесу учневі надаються широкі можливості для здійснення самостійного вибору.

Реалізація цих умов передбачає формування особливої особистісно-розвивальної моделі освітнього процесу, в якій особливе місце у розвитку творчої активності особистості у процесі художньої діяльності займають творчі завдання. Їх можна систематизувати й поділити на 4 типи:

1 тип завдання, спрямовані на формування здатності бачити проблему (постановка проблемних запитань до певної навчальної, виховної життєвої ситуації);

2 тип – завдання, спрямовані на формування незалежних оцінних суджень: (самостійне оцінювання підходів, ідей, систем; самостійне оцінювання об'єкта або суб'єкта).

При використанні завдань даного типу слід враховувати психологічні особливості оцінювання, що пов'язано із самою особистістю. Джерело оцінювання у творчій діяльності (діях) знаходиться в самій особистості. Для творчої особистості цінність її дій, діяльності, їх результатів залежить не від похвали чи критики інших, а встановлюється нею самою. Це не значить, що дитина нехтує думкою інших або не бажає її зрозуміти. Це значить, що основа оцінювання – всередині особистості, в реакції власного організму і в її особистій оцінці знахідки, нового [5].

3 тип – завдання, спрямовані на формування гіпотетичного мислення: удосконалення способу, прийому, підходу; удосконалення об'єкта навколишньої дійсності (суб'єкту); формування гіпотези розв'язання певної проблеми, використання певного підходу.

4 тип – завдання, спрямовані на розвиток фантазії, уяви: особистісний опис об'єктів навколишньої дійсності; особистісний опис героїв тексту, суб'єктів виконання й об'єктів; – рольове перевтілення; ілюстрування виховного впливу, системи виховання.

Розвиток творчої активності молодших школярів у процесі художньої діяльності може базуватися на різноманітних методичних підходах. Важливо створити у дітей атмосферу, де вони відчувають себе вільними виражати свої ідеї та емоції через мистецтво [3]. Це можна зробити шляхом проведення майстер-класів з різних видів мистецтва, стимулювання творчого мислення через питання та завдання, що спонукають до роздумів та уяви. Важливо навчити дітей бачити красу у навколишньому світі, а також виявляти та цінувати красу в їхніх власних творіннях. Це можна робити шляхом спільних прогулянок у природі, художніх екскурсій, обговорення картин та інших художніх творів. Вчителі повинні створити комфортну та інклюзивну атмосферу, де діти можуть експериментувати та виражати свою

творчість без страху перед критикою або порівнянням з іншими. Важливо використовувати різноманітні інтерактивні методи, такі як групова робота, рольові ігри, драматизація, щоб стимулювати творчу активність та співпрацю між учнями [4]. Вчителі повинні розпізнавати та підтримувати індивідуальні обдарування кожної дитини у мистецтві, сприяючи їхньому подальшому розвитку через індивідуальні та групові проєкти. Ці методичні підходи допомагають створити умови для творчого розвитку молодших школярів у процесі художньої діяльності, що сприяє їхньому особистісному зростанню та самовираженню.

Таким чином, розвиток творчої активності молодших школярів – це процес стимулювання їхньої здатності виражати свої думки, ідеї та емоції у творчій формі через різноманітні види мистецтва та художню діяльність. Це не просто про навчання дітей малювати або музикувати, це про розвиток їхньої уяви, креативного мислення, вміння виражати себе та виходити за межі стандартних рамок. Процес творчості допомагає дітям розкрити свій унікальний потенціал та зрозуміти себе краще. Він сприяє формуванню самосвідомості, віри у власні сили та підвищенню самооцінки. Мистецтво надає дітям можливість думати ширше та виходити за межі загальноприйнятих шаблонів. Вони навчаються шукати нестандартні рішення, розвиваючи тим самим своє креативне мислення. В ході спільної творчої діяльності діти навчаються спілкуватися, співпрацювати, виражати свої думки та слухати інших. Це сприяє розвитку емпатії, толерантності та інших соціальних навичок. Мистецькі заняття допомагають дітям розвивати навички малювання, музики, танцю, акторської майстерності та інших видів мистецтва. Це сприяє формуванню їхніх талантів та здібностей у цих областях. Робота над творчими проєктами спонукає дітей аналізувати свої власні творчі рішення, виявляти їх переваги та недоліки, а також шукати способи їх вдосконалення. Отже, розвиток творчої активності молодших школярів не лише сприяє їхньому художньому розвитку, але й має вагомим значення для загального особистісного зростання та самореалізації.

Список використаних джерел

1. Бровчак Л. С. Розвиток творчих здібностей і вмінь дітей у процесі мистецької діяльності. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія «Педагогіка і психологія»*. Вінниця, 2018. С. 50-55.
2. Ліхницька Л. М. Самовираження молодших школярів засобами мистецтва як спосіб усвідомлення себе і світу. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2019. №2(10). С. 65-75.
3. Масол Л., Гайдамака О., Белкіна Е., Калініченко О., Руденко І. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вчителів. Харків: Веста: Вид-во «Ранок», 2016. 256 с.
4. Старовойт Л. В. Гра як засіб розвитку творчої індивідуальності учнів. *Учитель початкової школи*. 2020. № 3-4. С. 38-39.
5. Brovchak L., Starovoit L., Likhitska L. Pedagogical Conditions for Creative and Artistic Development of Children of Senior Preschool Age by Means of Art. *New Educational Review*. 2018. Vol. 52. No. 2. P. 206-217.
6. Starovoit L.V. Pedagogichni umovy tvorchoho rozvytku molodshykh shkolyariv u protsesi trudovoho navchannya. *Naukovi zapysky – Scientific notes*. 2010. P. 261-266.

РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Наталія Груданова, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Л. В. Любчак, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF RESEARCH SKILLS OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS